

Charles Camille Saint-Saëns; Prikaz života i stvaralaštva u povodu 100. obljetnice smrti

Darko Breitenfeld, Ruth Švarc, Darko Kristović, Maja Breitenfeld, Vesna Lecher-Švarc, Romana Gudelj

Uvod: U radu je opisan zanimljiv i dugotrajan, te osebujan život i stvaralaštvo poznatog francuskog skladatelja Charles Camille Saint-Saënsa.

Saint-Saëns je rođen 1835. g. u Dieppeu u normandijskoj seljačkoj pomorskoj obitelji. Otac mu je umro netom nakon skladateljeva rođenja, tako da je majka Clemence ostala nezbrinuta, ovisna o svojoj obitelji i osobito muzikalnoj teti Charlotte. Kao dojenče je zbog slabosti bio na tuđoj ishrani te se tek u drugoj godini vratio u biološku obitelj. Vjerojatno je od malena pokazao sklonost glazbi, stoga su ga od najranije dobi pokušavali uputiti u vještine sviranja na glasoviru. Navodno je izdana jedna njegova glasovirska skladba kada je imao četiri godine. Mijenjao je učitelje glasovira i ubrzo pokazao veliku vještinu sviranja. S 11 godina imao je već prvi javni nastup u Salle Pleyel, gdje je svirao jednu od Beethovenovih sonata.

Upisao se na pariški Konzervatorij s 13 godina uz niz poznatih učitelja i suučbenika (Bizet itd.). Zaštitnici i podupiratelji su mu bili Rossini, Liszt, kao i Berlioz te Gounod. Prvu značajniju i veću skladbu, Odu Svetoj Ceciliji, izdalo je i sponzoriralo istoimeno društvo. Vrlo brzo napušta Konzervatorij jer je imenovan orguljašem u crkvi Sv. Marije. Osim orguljaških i glasovirskih djela skladao je i veće orkestralne oblike kao što su simfonijske pjesme i prve mladenačke simfonije. Paralelno se okušavao i u scenskim te opernim djelima, ne postižući nikad veće uspjehe s njima. Pod utjecajem Berlioza i njegovih Trojanaca počinje pred kraj trećeg desetljeća svog života skladati svoju jedinu uspješnicu „Samson i Dalila“, ali ni ta opera, kao i neke Berliozove skladbe, nijetada bila prihvaćena u Parizu. Dobila je priznanje tek u njegovim 40-ima u Weimaru (uz podršku Liszta) te u njegovim 60-im godinama u Londonu.

Mnoge proslavljene mezzosopranistice su se svjetski proslavile ulogom i arijama Dalile, a posebno se istaknula naša primadona Ruža Pospiš-Baldani.

Poznat je po svojoj instrumentalnoj glazbi, a osobito po 3. simfoniji te nizu od pet glasovirskih koncerata. U svojim najboljim godinama skladao je Danse Macabre (Ples smrti) i Carnaval des Animaux (Životinjski karneval) iz kojeg izdvajamo cello verziju poznatog Labuda (popularnu u klizačkim revijama).

Privatno je bio dobro plaćen i glasovit pijanist, orguljaš i dirigent svojih djela na nizu gostovanja diljem svijeta jer je putovanja jako volio. Družio se s mnogim poznatim skladateljima, glazbenicima, a osobito s Čajkovskim. Voljeli su zajednički plesati pred prijateljima ili na samo, s time da je Saint-Saëns često nosio baletne kostime. S druge strane, znao bi izabrati povlačenje iz društva u samoću. U tom smislu treba prikazati njegov osobni, privatni razvoj. Bio je pod gotovo tiranskim, karijerističkim poticajima svoje majke Clemence, koja je doživotno stanovala s njim sve do svoje kasne smrti. Nije imala smisla za njegovu osjetljivost i osjećajnu labilnost, što je vidljivo iz ostavljenih pisama. Gotovo ga je mučila i prisiljavala na vježbanje i nastupe. Krajnje

je bila nepovjerljiva prema njegovim druženjima s brojnim muškarcima i neprijateljski je prihvatila njegovu iznenadnu ženidbu u 40-ima s dvostruko mlađom putenom učenicom Marie koja mu je ubrzo rodila dvoje djece. Ta djeca su pod nesretnim okolnostima vrlo brzo umrla. Nakon toga ju je izbacio iz doma te je ona cijeli svoj život provela sama, do svoje 95. godine i nikada se nije ponovno udala.

Poznat je bio po traženju zabave na brojnim putovanjima, osobito po arapsko-afričkim zemljama. Inače je bio osamljениčki nastrojen, često uz opća intelektualna druženja, te posvećen svojim psima i mačkama.

Nije bio sklon samo glazbi nego se istaknuo i kao pjesnik, filozof te je napisao knjigu o arheologiji rimskog kazališta, a bavio se i novinarstvom, osobito na području botanike. Bio je u sukobu s nekim od poznatih suvremenika, te osnivaio i razvrgavao razna društva. Svu ostavštinu ostavio je muzeju svoga rodnog grada. Umro je sa 86 godina od upale pluća i oslabljena srca na jednom od svojih pustolovnih afričkih putovanja, u Alžiru, 1921. godine.

Završni dojam: Bez očeva uzora stalno je bio okružen dominantnim ženskim likovima te je takva libreta birao za svoje opere te bježao u intelektualna, boemska, homoerotska druženja.^[1,2,3,4,5]

Zaključak: Bio je glazbeni eklektičar, konzervativni skladatelj, virtuoz melodičar, ponovno je sve više cijenjen, vrlo složenog privatnog života zbog traumatičnog djetinjstva i majčine tiranije.

Sažetak: U radu je opisan zanimljiv i dugotrajan, te osebujan život i stvaralaštvo poznatog francuskog skladatelja Charles Camille Saint-Saënsa, njegovo stvaralaštvo, u smislu značajnog konzervativnog eklektičara, čija je melodiozna glazba u zadnje vrijeme ponovno jako prihvaćena.

Summary: The report describes the interesting, long-lasting, and distinctive life and work of the famous French composer Charles Camille Saint-Saëns, his creativity, and his life as a conservative eclectic, whose melodic music has recently been widely accepted again.

Literatura:

1. Greene's D. M., Greene's Biographical Encyclopedia of Composers, London, Glasgow, Collins, 1986
2. Breitenfeld D., Breitenfeld T., Bolesti i sudbine skladatelja, Zagreb, Music play, 2012
3. Lewis J W. What Killed the Great and Not So Great Composers? Bloomington: Autor House; 2010.
4. Breitenfeld T, Breitenfeld D, Pap M, Katinić K, Kostelić I, Rešetar I. Anxieties and Depression Disorders in Composers'. Patographies. Alcoholism and Psychiatry Research. 2015;51:151:68.
5. Vuksanović M, Breitenfeld D, Krištović B, Buljan D, Šimunec I, Zoričić Z. Creativity and destinies of some homosexual composers. Alcoholism. 2014;50:65-77.